



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Causa Athanasij & Marcelli Ancyрани retractata est ist Concilio Sardicensi post judicia diversarum synodorum, permissu Impp. Constantij & Constantis. Probatur ex epistola synodica ad Iulium ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ambiguitatis absolute sanctæ synodo placuit ut Metropolitanus Episcopus à vicina provincia iudices alios convocet, qui controversiam tollant, ut per eos simul & per provinciales Episcopos quod iustum visum fuerit approbetur.

Hi canones Antiocheni abundè probant iudicia Episcoporum fieri olim solita suprema Episcoporum comprovincialium auctoritate, etiam si ob diversitatem sententiarum necesse esset convocare nonnullos ex Episcopis vicinæ provinciæ. Quod non fiebat ea mente ut appellatio quæpiam aut revisio adversus primum iudicium judicaretur, cum illud nondum factum esset, & cum è contrà illud superfederi debere visum fuerit postquam unusquisque sententiam prompserrat. Igitur conventus hic extraordinarius fiebat ut primum decretum conderetur, cui retractando locus non erat.

VI. Attamen dissimulandum non est sibi in speciem repugnare Concilium Antiochenum. Quippe hi canones quos protulimus jubent ut iudicia adversus Episcopos facta à synodo provinciæ suprema sint, adeo ut ab iis non liceat provocare. Et tamen canon duodecimus ejusdem Concilij permittit Episcopis damnatis in synodo provinciæ ut ad majus Episcoporum Concilium provocent, in quo rursus iudicium feratur de accusatione. Vnde colligi videtur idem iudicium esse supremum & appellationi obnoxium. Hæc sunt verba canonis duodecimi Antiocheni: *Si quis à proprio Episcopo Presbyter aut Diaconus, aut à synodo fuerit Episcopus forè damnatus, & Imperatoris auribus molestus extiterit, oportet ad majus Episcoporum converti Concilium, & que putaverint habere iusta, plurimis Episcopis suggerant, eorumque discussiones ac iudicia prestolentur. Si vero hæc parvipendentes, molesti fuerint Imperatori, hos nulla venia dignos esse, nec locum satisfactionis habere, nec spem futura restitutionis penitus opperiri.*

Conciliatio horum canonum pendet, ut ego quidem existimo, à praxi illarum temperatum; quæ interpretibus Græcis, atque etiam Latinis, ignota fuit. Ea autem versabatur in auctoritate quam Imperatores possidebant, concedendi videlicet rescripta pro revisione supremorum iudiciorum, sive illa civilia essent, sive ecclesiastica. Nam edicta Præfectorum prætorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tantum, si eam is qui causa ceciderat fieri peteret libello in eam rem oblato Imperatori. Diserta sunt verba legis Imp. Diocletiani & Maximiani: *Litigantibus in amplissimo prætoriana præfecture iudicio, si contra jus se laesos affirmant, non provocandi, sed supplicandi licentiam ministrantibus.*

Tom. II.

Remedium illud in lege ult. Cod. de appellat. & alibi vocatur retractatio, vel *ἀνακλησις*. Illud litigantibus concessit Imp. Iustinianus in Novella c. x. cap. v. jubens ut libellum ea de causa offerant Præfectis prætorio, aut eorum Assessoribus; atque eo modo exsolvit illos necessitate implorandi rescriptum Principis, ut antea fiebat, quemadmodum constat ex legibus Codicis.

VII. Implorabantur etiam rescripta Principum adversus suprema synodorum iudicia. Cui consuetudini temperamentum adhibet canon duodecimus Antiochenus, ut his quidem omnis spes restitutionis adimatur qui postquam damnati fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus auctoritate restituantur, eorum verò causa per revisionem retractetur qui ab Imperatore obtinuerint ut novum Concilium habeatur, ad quod major Episcoporum numerus accedat.

Plurima haud dubiè hujus juris imperatorij exempla suppetunt, quæ probant Principes concessisse rescriptis suis retractationem iudiciorum in synodis factorum. Verum omnia recensere inutile fuerit. Quapropter satis erit nonnulla, eaque magni momenti, adnotare; ex quibus constabit Ecclesiam non existimasse jus illud fuisse injustum.

VIII. Primum itaque exemplum petitur à Concilio Sardicensi; quod de iudiciis à synodis Tyria, Antiochena, & Constantinopolitana adversus Athanasium Episcopum Alexandrinum & Marcellum Ancyranum latis cognovit permittit Imp. Constantij & Constantis, qui eorum causam retractari concesserant. Ingenuè id fatetur ipsa synodus in epistola synodica ad Iulium Papam scripta, quæ edita est inter Fragmenta Hilarij: *Tria fuerunt que tractanda erant. Nam & ipsi religiosissimi Imperatores permiserunt ut de integro universa discussa disputarentur, & ante omnia, de sancta fide, & de integritate veritatis quam violaverunt. Secunda de personis quas dicebant esse dejectas de iniquo iudicio ut si potuissent probare, iusta fieret confirmatio &c.* Vbi fortasse legendum, *non iniquo iudicio.* Eo Imperatorum permittit se synodus Sardicensis tuebatur adversus orientalium conquestionem, qui aiebant iudicia à suis prædecessoribus fato functis facta non posse retractari. *Non erat fas eorum qui jam cum Deo sunt sententiam resciscare, ut inquit orientales in sua epistola synodica.* Ex ea porrò epistola colligi potest usus qui tum apud Episcopos invaluerat, auxilium Principum implorandi adversus iudicia Episcoporum,

D. I. un. C. de retractat. Præf. prætor. & l. 1. C. De precib. Imp. offic.

Qq ij

Nam cum occidentalibus obrulissent consensuros se ut *ex utroque Concilio Legati in Aegyptum* mittantur ad noscenda Athanasij crimina, eam conditionem addunt, consentire se damnationi suae, si calumniam ei impositam fuisse constiterit, ac praeterea ut ipsis pracludatur omnis via implorandi praesidium Imperatorum, aut Concilij, vel etiam cujuscumque Episcopi. Petunt tamen ut si aliter evenerit, eadem conditione teneantur Athanasij fautores. *Si falsa*, inquit, *inventae fuerint quae Concilio nuntiavimus, ipsi damnemur, nec Imperatoribus, nec Concilio, nec cuiquam Episcopo conqueramur.*

IX. Secundum exemplum extat apud Epiphanium Scribit enim in haeresi lxxi. (quae est Photinianorum) Photinum a Synodo Sardicensi damnatum velut novae haereseos auctorem, Constantij Imperatoris auctoritatem implorasse, ut causam suam retractari obtineret, & ut ostenderet iniquo se iudicio fuisse depositum. Constantius itaque octo Comites, id est, Consiliarios suos delegavit, qui una cum Concilio orientalium, quod anno cccLVII. congregatum est in urbe Sirmiensi, causam ejus judicarent, susceptam a Basilio Episcopo Ancyrano curam vincendi impietatis & haereseos propositiones Photini. Hujus porro delegationis adeo felix eventus fuit ut damnatio hujus haereticum illic confirmata fuerit, cujus acta ad Imperatorem missa sunt; quae item authentica secum detulit Basilius, & Comites item qui iudicio intererant.

X. Tertium exemplum subministrat Socrates; qui libro II. cap. xxxix. scribit Imperatorem Constantium, quomodo anno cccLIX. Concilium orientalium apud Seleuciam congregasset, diversas ad eos literas scripsisse; cum in istis praeciperet ut primum de causa fidei tractaretur, in aliis vero juberet ut causae Episcoporum ante omnia judicarentur. At quod in capite sequenti ait Socrates, de Cyrillo Hierosolymorum Episcopo loquens, nullum dubitandi locum relinquit. Fuerat is depositus ab Acacio Episcopo Caesareae Metropolitano suo in synodo provinciae Palaestinae; a qua provocavit ad majus Concilium, oblato iudicibus libello appellationis. Annotat Socrates, primum omnium Cyrillum contra consuetudinem & canonem ecclesiasticum appellationem usurpasse ad eum morem qui in foro obtinet: *τοῦτο μὲν ἐν, μίμος καὶ πρῶτος καὶ τὸ σύνθετος τῶν κανόνων ἐκκλησιαστικῶν Κύριλλος ἐπίσκοπος, ἐκκλησίᾳ ὡς ἐν δημοσίᾳ δικαστηρίῳ χρῆσασθαι μίμος.* Vnde colligere possumus nondum receptam ea aetate fuisse appellationem a minori synodo ad majorem, neque a provinciali ad

patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum, quod novemdecim ante annis celebratum fuerat quam Seleuciam haberetur, non tribuebat facultatem appellandi ab una synodo ad aliam. Unica ei mens fuit praescribere quandonam deposito liceret Principis rescriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revisionem, quae primos iudices non vetabat secundo iudicio interesse. Nihilominus Cyrillus simpliciter appellavit ad majus Concilium; appellationemque suam primis iudicibus denuntiavit, cum mos postulare videretur ut rescriptum Principis impetraret. Expostulatio itaque adversus eum facta ei prorsus similis est quae adversus eum fieret quem Parliamenti consultum damnasset, si is rescripto provocaret, iudicibusque appellationem suam denuntiaret; qui potius sibi providere deberet impetratis literis Cancellariae, quas vocant, & proposita erroris exceptione. At Cyrillus ultra progressus est. Nam praeter innovationem ab eo introductam, rescriptum quoque Constantij obtinuit secundum morem; quo causa eadem retractari iussa in Concilio Seleucensi, cujus auctoritate restitutus est Cyrillus. Hunc autem Socratis locum ea de causa accuratius explicare placuit, quod vir eruditissimus ejus sensum non bene ceperit, ut neque canonis Antiocheni.

XI. Quartum exemplum peti potest ex damnatione sancti Ioannis Chrysostomi: qui cum in synodo ad Quercum, suburbium id est Chalcedonis, depositus fuisset a Theophilo Episcopo Alexandrino, in exilium actus est ab Imperatore, revocatus tamen ab eo paulo post. At is, tamen revocatus fuisset, aegre ferens iudicium adversum se latum, tamen nullitibus plenum & erroribus, Arcadij Augusti praesidium expetiit, rogans ut synodum congregaret, in qua omnes accusationes de integro judicarentur: *Μὴ ὀφειράμεθα Christianissimum Regem ut Concilium ageret, quo facta haec justificarentur, ut ipse ait in epistola ad Innocentium.* Et Concilium quidem illud convocatum est, sed infelici eventu quoad causam magni hujus viri.

XII. Praeter ea argumenta, validum quoque testimonium ad probandam veterem illam Principum auctoritatem sumi potest ex lege quae prohibuit ne deinceps hic mos usurparetur. Ea extat in Codice Theodosiano: ubi Impp. Arcadius & Honorius edicunt ut Episcopi depositi in synodo collegarum suorum pellantur in exilium, si quid adversus sententiam in illos latam aut contra